

Š i f r a k a n d i d a t a :

Državni izpitni center

M 0 7 2 5 0 1 1 1

JESENSKI ROK

GEOGRAFIJA

≡≡ Izpitna pola 1 ≡≡

Četrtek, 30. avgust 2007 / 100 minut

*Dovoljeno dodatno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese s seboj nalivno pero ali kemični svinčnik.
Kandidat dobi dva ocenjevalna obrazca. Izpitni poli je dodana barvna priloga.*

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila. Ne izpuščajte ničesar.

Ne obračajte strani in ne začenjajte reševati nalog, dokler Vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalna obrazca).

Odgovarjajte v povedih, ne le z besedo ali besedno zvezo. Odgovore vpisujte v za to predvidene prostore z nalivnim peresom ali kemičnim svinčnikom. Pišite čitljivo. Nečitljive rešitve in nejasni popravki se točkujejo z nič (0) točkami.

Ob nalogah je v oklepaju na desni strani navedeno možno število točk.

Zaupajte vase in v svoje sposobnosti.

Želimo Vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani, od tega 2 prazni. Barvna priloga ima 2 strani.

PRAZNA STRAN

Obrnite list.

A1 – OBČA

1. Kaj je **gostota** prebivalstva?

(1 točka)

2. **Priloga 1 (Priloga k Izpitni poli 1)** prikazuje podnebne razmere za poselitev prebivalstva. Z zeleno barvo so označena območja z najprimernejšim podnebjem. K območjem, označenim z drugimi barvami, napišite tisto **podnebno značilnost**, zaradi katere je neko območje **manj primerno** za poselitev.

Območje, označeno z:

belo: _____

rumeno: _____

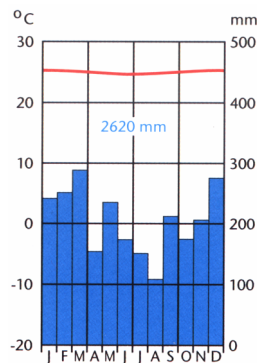
rdečo: _____

modro: _____

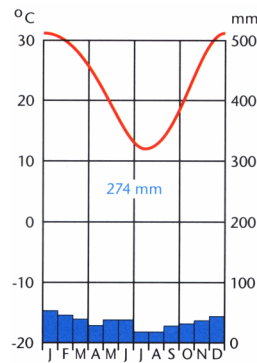
(2 točki)

3. **Klimogrami 1, 2, 3 in 4** prikazujejo podnebne značilnosti krajev, ki so na **prilogi 1 (Priloga k Izpitni poli 1)** označeni s črkami **A, B, C** in **D**. Posamezno **črko** kraja vpišite pod ustrezen klimogram.

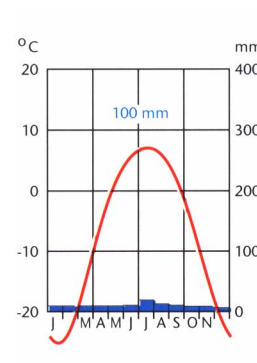
Klimogrami 1

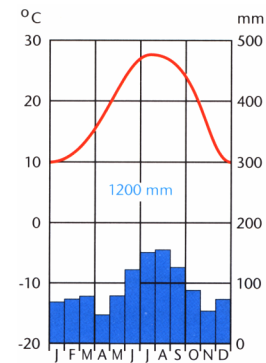
Klimogram 2

Klimogram 3

Klimogram 4

(Vir: Senegačnik, J., Drobnjak, B., 2002: *Obča geografija za 1. letnik gimnazij*, str. 88, 91, 95. Modrijan. Ljubljana)

(2 točki)

4. Opišite dve značilnosti **tradicionalnega življenja Inuitov** (Eskimov), ki je prilagojeno razmeram v **subpolarnem** podnebju.

1 _____

2 _____

(2 točki)

5. Gorstva so večinoma redkeje poseljena v primerjavi z nižavji, Andi pa so izjema. Napišite latinskoameriški **izraz za gorata območja** in glede na **prilogo 2 (Priloga k Izpitni poli 1)** pojasnite naravnogeografski in družbenogeografski vzrok za **gostejšo poselitev** goratega dela Ekvadorja v primerjavi z **nižavjem na vzhodu**.

Gorata območja: _____

Naravnogeografski vzrok: _____

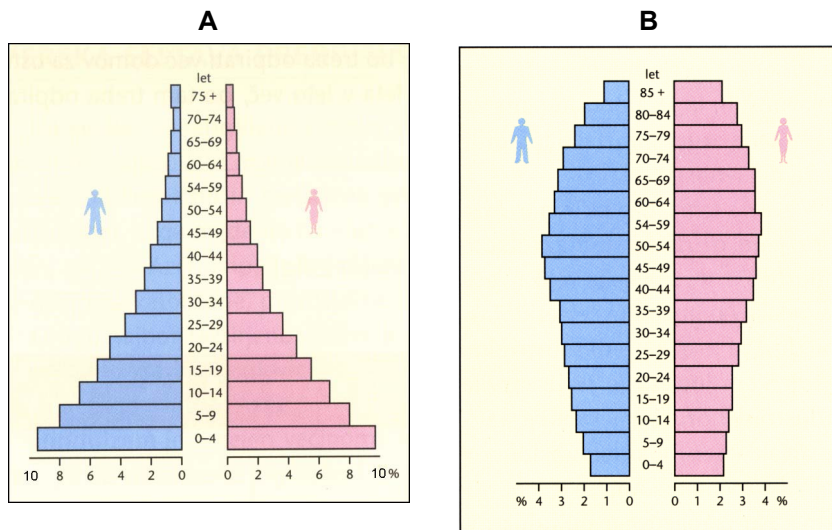
Družbenogeografski vzrok: _____

(3 točke)

A2 – OBČA

6. Obkrožite črko tiste starostne piramide v **grafu 1**, ki predstavlja **demografske** značilnosti **razvite države**, in navedite dve demografski značilnosti **gospodarsko razvitih držav**.

Graf 1

(Vir: Senegačnik, J., 2003: Obča geografija, str. 149. Modrijan. Ljubljana)

1 _____

2 _____

(2 točki)

7. Izračunajte **delež** prebivalstva, **starega do 15 let**, v državi, ki ga predstavlja starostna piramida **A** v **grafu 1**.

Delež: _____ %

(1 točka)

8. Obkrožite **dve** razvojni usmeritvi, ki bi ju morale načrtovati države z velikim deležem **mladega** prebivalstva.

Gradnja novih šol.

Gradnja domov za ostarele.

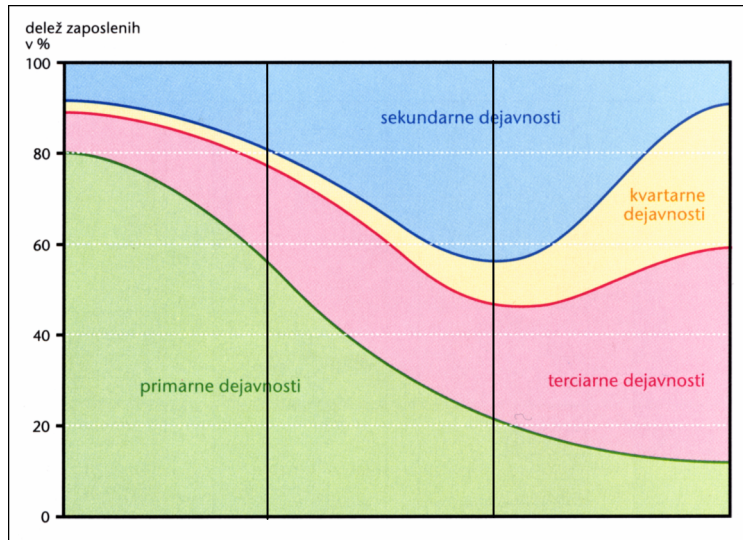
Več delovnih mest.

Manj učiteljev.

(1 točka)

9. S križcem označite tisti del **grafa 2**, ki prikazuje dejavnostno sestavo prebivalstva države s starostno piramido **A** v **grafu 1**.

Graf 2

(Vir: Senegačnik, J., 2003: *Obča geografija*, str. 150. Modrijan. Ljubljana)

(1 točka)

10. Napišite, kako se bo spreminjala **rasna sestava Evrope** v prihodnjih desetletjih glede na današnje migracijske tokove, in opišite vzrok za to spremembo.

Rasna sestava: _____

Vzrok: _____

(2 točki)

11. **Priloga 3 (Priloga k Izpitni poli 1)** prikazuje širjenje glavnih svetovnih verstev po svetu. K številkam iz legende pripišite ustrezno versto.

1 _____

2 _____

3 _____

4 _____

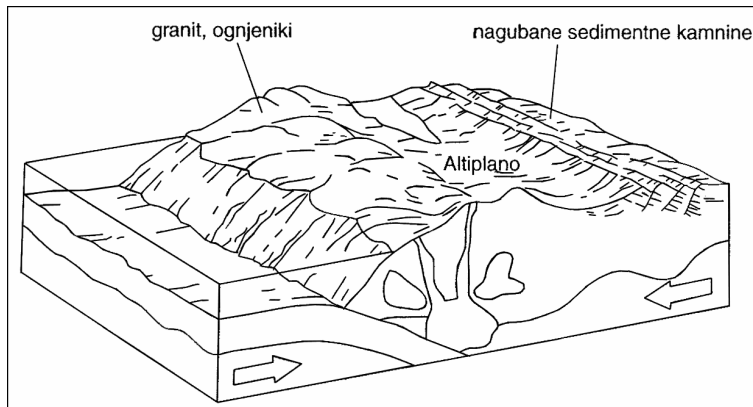
Potujete skozi tujo pokrajino. Napišite značilnost, po kateri sklepate, da tam živi prebivalstvo z **različno** versko sestavo.

(3 točke)

B1 – SVET

12. **Slika 1** prikazuje stik oceanske in kontinentalne litosferske plošče v Južni Ameriki. Imenujte obe plošči.

Slika 1

(Vir: Hočevar, M., in drugi, 2000: Geografija, shematski pregledi, str. 11. Tehniška založba Slovenije. Ljubljana)

Oceanska plošča: _____

Kontinentalna plošča: _____

(2 točki)

13. Imenujte na **sliki 1** prikazani **način stika** obeh litosferskih plošč in pojasnite vzrok za **vulkanizem** na takšnih stikih.

Način stika: _____

Pojasnitev: _____

(2 točki)

14. **Zahodni** del Južne Amerike se močno razlikuje od **vzhodnega**. **Opišite razliki** v oblikovanosti površja in v geološkem nastanku obeh delov celine.

Površje: _____

Geološki nastanek: _____

(2 točki)

15. Na **prilogi 4 (Priloga k Izpitni poli 1)** sta s črkama **A** in **B** označeni območji z različno gostoto prebivalstva in z različno gospodarsko razvitostjo. Za vsako območje imenujte **naravni vzrok**, ki je vplival na takšen razvoj.

A _____

B _____

(2 točki)

16. Na **prilogi 4 (Priloga k Izpitni poli 1)** je s črko **C** označena podmorska reliefna oblika. Imenujte jo in pojasnite vzrok za **različno globino morja** med območjema **C** in **D**.

C: _____

Vzrok: _____

(2 točki)

B2 – SVET

17. Eden od kazalcev gospodarskega razvoja Avstralije je tudi delež zaposlenih po gospodarskih dejavnostih. Deleži za leto 2001 so: **4,7 %**, **21,5 %** ter **73,7 %**. V **tabelo 1** vpišite deleže zaposlenih k ustreznim gospodarskim dejavnostim in napišite v kateri **fazi družbenega razvoja** je Avstralija.

Tabela 1

Gospodarske dejavnosti	%
Kmetijstvo in druge primarne dejavnosti	
Terciarnе dejavnosti	
Rudarstvo, gradbeništvo in industrija	
Brezposelnost	6,1

Faza: _____

(2 točki)

18. Pred navedenimi trditvami obkrožite DA, če trditev drži, in NE, če trditev ne drži.

DA NE Avstralija uvaža uranovo rudo.

DA NE Najpomembnejša avstralska trgovska partnerica je Evropska unija.

DA NE Več kakor 60 % vsega avstralskega izvoza predstavljajo kmetijski pridelki in surovine.

DA NE Del industrije se je zaradi cenejše delovne sile preselil v Azijo.

(2 točki)

19. Na **karti 1** so s črkami **A**, **B**, **C**, **D** in **E** označene nekatere zvezne države in Severni teritorij. Pred opisom posamezne gospodarske značilnosti napišite **črko** tiste **avstralske zvezne države**, ki je zanjo značilna.

Karta 1

(Vir: Senegačnik, J., 2004: Svet. Delovni zvezek, str. 48. Modrijan. Ljubljana)

- _____ Zelo pomembno kmetijsko območje, kjer sta zlasti razvita žitno poljedelstvo in ovčereja.
- _____ Zelo razvito območje z največjim mestom, ki pa ni prestolnica.
- _____ Najmanjša zvezna država, priljubljeno turistično območje.
- _____ Območje z razvito ekstenzivno govedorejo ter plantažami sladkornega trsa in tobaka.
- _____ Območja, bogata z rudami in z omejenimi pašnimi površinami.

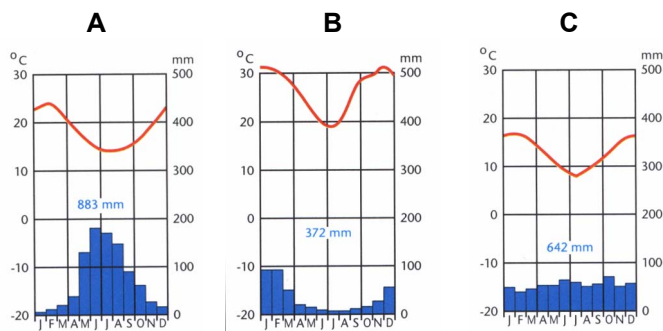
(2 točki)

20. Opišite eno značilnost avstralskega **rudarstva**.

(1 točka)

21. Obkrožite črko tistega klimograma v **grafu 3**, ki predstavlja podnebne značilnosti območja z **največjimi farmami** (tudi več kakor 100 000 ha) v Avstraliji. Imenujte **prevladujočo obliko** živinoreje na teh farmah in opišite enega izmed **naravnogeo-grfskih problemov**, s katerim se na njih srečujejo.

Graf 3

(Vir: Senegačnik, J., 2004: Svet, str. 121. Modrijan. Ljubljana)

Oblika živinoreje: _____

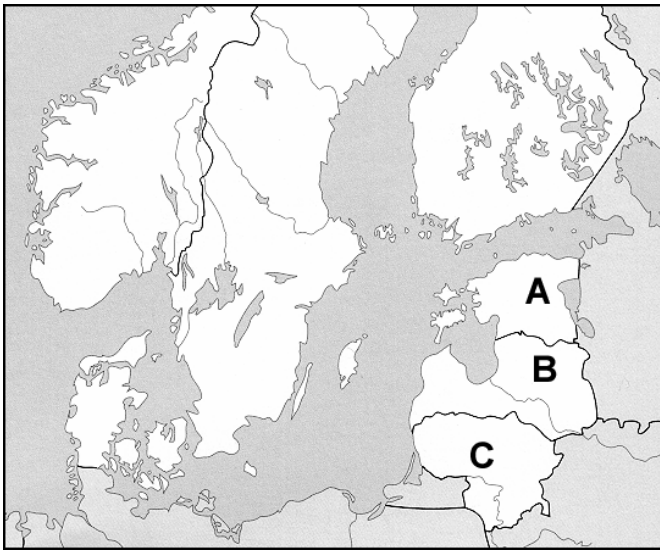
Problem: _____

(3 točke)

C1 – EVROPA

22. Na **karti 2** so s črkami označene **pribaltske države**. K črkam vpišite **ime države**.

Karta 2

(Vir: Senegačnik, J., 2000: *Spoznavamo Evropo in Azijo. Delovni zvezek*, str. 65. Modrijan. Ljubljana)

A _____

B _____

C _____

(2 točki)

23. Preberite navedene trditve. Napišite **NE** pred **dvema**, ki sta **napačni**, in svojo odločitev **utemeljite**.

1 _____ Pribaltske države ležijo na zahodnem delu Ruske plošče, kjer na površju prevladujejo predkambrijske kamnine.

Utemeljitev: _____

2 _____ Za pokrajino pribaltskih držav so značilna številna jezera, ravnine ob rekah in nizek, valovit relief.

Utemeljitev: _____

3 _____ Na podnebje pribaltskih držav vpliva celina, kar se kaže v izrazitem višku padavin v zimskih mesecih.

Utemeljitev: _____

(2 točki)

24. Napišite, kako se je spremenila **narodnostna sestava** prebivalstva pribaltskih držav po drugi svetovni vojni in **opišite dve posledici**, ki ju je povzročila ta sprememba.

Sprememba narodnostne sestave: _____

Posledici:

1 _____

2 _____

(3 točke)

25. Po uvedbi socializma v pribaltskih državah se je začela močnejše razvijati živilska, elektrotehnična, elektronska in strojna industrija.
V čem se **sestava industrije** pribaltskih držav **razlikuje** od sestave industrije v večini nekdanjih socialističnih držav?

(1 točka)

26. Razglasitev samostojnosti pribaltskih držav leta 1990 je prinesla podobne spremembe v razvoju industrije, kakor v Sloveniji.
Opišite **enega izmed problemov**, s katerim se srečuje **industrija** pribaltskih držav pri vključevanju v **tržno gospodarstvo** in kako ga poskušajo **reševati**.

Problem: _____

Rešitev: _____

(2 točki)

C2 – EVROPA

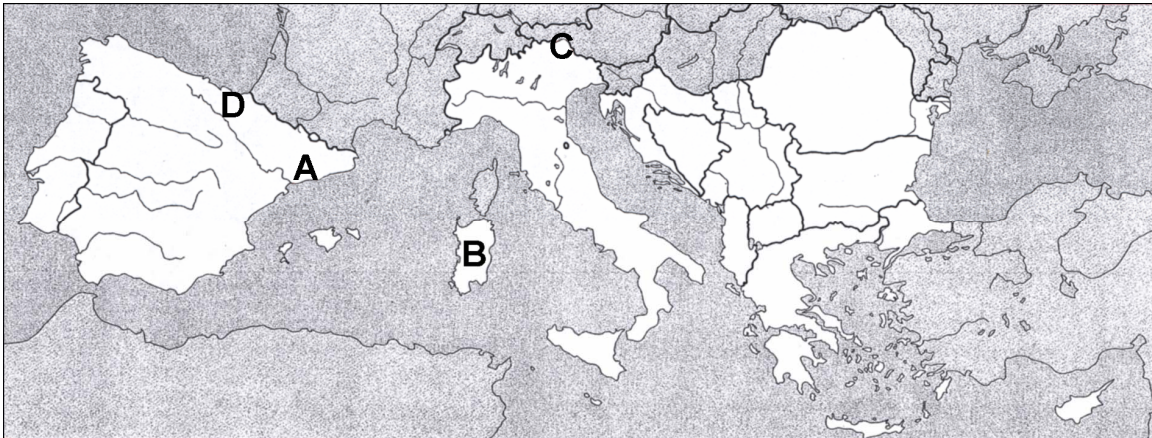
27. Obkrožite črki pred **dvema pravilnima** trditvama.

- A Za Južno Evropo so značilne mile deževne zime in dolga vroča suha poletja.
- B Kmetijstvo Južne Evrope je dobro razvito zaradi pretežno ravninskega reliefa.
- C Težka industrija Južne Evrope temelji na uvozu surovin.
- D Gostota poselitve v Južni Evropi je enakomerna.
- E Na celotnem območju Južne Evrope uspeva oljka.

(2 točki)

28. K črkam napišite **imena narodnostnih manjšin**, ki živijo na območjih, ki so na **karti 3** označena s črkami **A, B** in **C**.

Karta 3

(Vir: Senegačnik J. in drugi, 2000: Spoznavajmo Evropo in Azijo. Geografija za 7. razred devetletne OŠ. Delovni zvezek, str. 63 (priloga). Modrijan. Ljubljana)

- A _____
- B _____
- C _____

(2 točki)

29. Na območju, ki je na **karti 3** označeno s črko **D** so skrajneži ustanovili ilegalno organizacijo **ETA**. Napišite, kaj je **osnovni cilj** te organizacije in opišite **katerih sredstev se poslužujejo** za uresničitev svojega cilja.

Cilj: _____

Sredstva: _____

(2 točki)

30. Južna Italija je zaostajala v gospodarskem razvoju, zato so se ljudje izseljevali. Napišite, **kam** (območje ali država) so bili usmerjeni prevladujoči migracijski tokovi **iz juga Italije** ob koncu 19. stoletja in kam (območje ali država) po 2. svetovni vojni.

Ob koncu 19. stoletja: _____

Po 2. svetovni vojni: _____

(2 točki)

31. Da bi zmanjšali velike razlike v gospodarski razvitosti, je država po letu 1960 začela graditi **težko industrijo** v južni Italiji. Opišite dve **težavi**, ki sta **ovirali hitrejši razvoj industrije** na tem območju.

1 _____

2 _____

(2 točki)

PRAZNA STRAN